

Sygn. akt VII U 111/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Zbigniew Szczuka

Protokolant: apl. radc. Paweł Stelmach

po rozpoznaniu w dniu 11 czerwca 2015 r. w Warszawie

sprawy A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

z udziałem K. S.

na skutek odwołania A. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 5 grudnia 2014 r. znak: (...) oraz decyzji z dnia 16 stycznia 2015 r. (...)

1. umarza postępowanie odnośnie decyzji z dnia 5 grudnia 2014 r. w zakresie w jakim została zmieniona decyzją z 16 stycznia 2015 r.

2. zmienia decyzję z dnia 16 stycznia 2015 r. w ten sposób, iż stwierdza, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie K. S. podlegającej ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek Biuro (...) w L. wynosi za okres maj 2014 r. - 3000 zł, czerwiec 2014 r. - 3000 zł, lipiec 2014 r. - 3000 zł i sierpień 2014 r. - 198 zł.

UZASADNIENIE

Ubezpieczona A. G. w dniu 9 stycznia 2013 roku złożyła do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia

5 grudnia 2014 r. nr (...) stwierdzającej, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia K. S. podlegającej ubezpieczeniom społecznym jako pracownik u płatnika składek Biuro (...), wynosi 1.680,00 zł z tytułu ubezpieczeń emerytalnych i rentowych, 1.680,00 zł z tytułu ubezpieczeń chorobowych oraz 1680,00 zł z tytułu ubezpieczeń wypadkowych – w miesiącu maju czerwcu oraz w miesiącu lipcu 2014 r.

W uzasadnieniu odwołania, odwołująca A. G. prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Biuro (...), podniosła, iż zatrudnia ww. K. S. na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem w wysokości 3.000,00 zł miesięcznie. Odwołująca podkreśliła, iż poza ubezpieczoną K. S. zatrudnia trzech innych pracowników na podstawie umowy o pracę, których wynagrodzenie jest zróżnicowane w zależności od kwalifikacji i dyspozycyjności. Płatnik składek podkreśliła, iż K. S. posiada, w stosunku do pozostałych pracowników dodatkowe kwalifikacje,

albowiem biegle posługuje się językiem angielskim. Znajomość języka jak wskazała płatnik składek, pozwoliło na obniżenie kosztów firmy o usługi firmy zewnętrznej. Odwołująca zaznaczyła, iż nie wiedziała o planach związanych z rodzicielstwem K. S.. Odwołująca wyjaśniła, iż w związku ze zwolnieniem lekarskim ubezpieczonej, musiała przejąć obowiązki pracownicy i ponownie musi korzystać z usług językowej firmy zewnętrznej. Odwołująca wniosła o uznanie, iż podstawa wymiaru składek K. S. jako pracownika A. G. prowadzącej Biuro (...) wynosi od dnia 1 maja 2014 r. 3.000,00 złotych (k. 2-3 a.s).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 21 stycznia 2015 r. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu swego stanowiska organ rentowy wskazał, że na podstawie dokumentów złożonych w toku postępowania wyjaśniającego nie można stwierdzić, iż zakres obowiązków ubezpieczonej pozwalał na ustalenie przez płatnika składek wysokości wynagrodzenia K. S. w kwocie 3.000,00 złotych miesięcznie. Organ rentowy w oparciu o analizę dokumentów zatrudnienia, podkreślił, iż K. S. wykonywała powierzone jej obowiązki pod nadzorem płatnika składek oraz pracowników, którzy pracują w biurze na samodzielnych stanowiskach. ZUS (...) Oddział w W., wskazał, iż ubezpieczona nie miała bezpośredniego kontaktu z klientami. Zdaniem organu rentowego, również brak doświadczenia zawodowego przed podjęciem zatrudnienia u płatnika składek, jest okolicznością potwierdzającą zawyżony charakter wynagrodzenia w spornym okresie zatrudnienia. W świetle powyższego organ rentowy uznał, iż odwołanie płatnika składek jest całkowicie bezzasadne (odpowiedź na odwołanie k. 4-5 a.s).

Postanowieniem z dnia 24 marca 2015 r., Sąd Okręgowy - Warszawa Praga w Warszawie, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego ubezpieczoną K. S. (k. 8 a.s).

W toku postępowania, odwołująca rozszerzyła swoje odwołanie również na decyzję z dnia 16 stycznia 2015 r., znak: (...), na mocy której organ rentowy zmienił decyzję z dnia 5 grudnia 2014 r. w ten sposób, iż w części dotyczącej ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe za miesiąc lipiec ustalił, iż winno być 1.680,00 zł, a nie jak błędnie zapisano kwota 168,00 zł, oraz poprzez dodanie ustalenia (błędnie pominiętego), że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe K. S. podlegającej ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek Biuro (...) za miesiąc sierpień 2014 r. wynosi 112,00 zł. Pozostałą część decyzji z dnia 5 sierpnia 2014 r. organ rentowy utrzymał w mocy.

Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona K. S. urodzona (...), zamieszkała w L. przy ul. (...), w dniu 30 kwietnia 2014 roku zawarła umowę o pracę z A. G. prowadzącą Biuro (...) pod nazwą (...) z siedzibą w W. przy ul. (...). Zgodnie z postanowieniami umowy, ubezpieczona miała objąć obowiązki referenta ds. księgowych w pełnym wymiarze czasu pracy, na określony od dnia 1 maja 2014 r. do dnia 30 kwietnia 2015 roku. Strony, umówiły się, iż rozpoczęcie pracy będzie przypadало na dzień 2 maja 2014 r. Wynagrodzenie z tytułu stosunku pracy ustalono na kwotę 3.000,00 zł brutto. W dniu 2 stycznia 2014 r. zainteresowana Spółka (...), na podstawie wypowiedzenia (k. 27 a.r).

W celu ustalenia prawidłowości zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i podstaw wymiaru składek na te ubezpieczenia za K. S. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę zawartej z płatnikiem składek, organ rentowy w dniu 7 października 2014 r. wszczął wobec ubezpieczonej K. S. oraz płatnika składek A. G. prowadzącej Biuro (...), postępowanie wyjaśniające (k. 14 a.r).

W toku postępowania wyjaśniającego, na podstawie dokumentacji przedstawionej przez płatnika składek, ZUS ustalili, iż ustalenie wynagrodzenia ubezpieczonej K. S. w wysokości 3.000,00 zł brutto miesięcznie (wobec okoliczności braku doświadczenia zawodowego i obejmowania samodzielnego stanowiska pracy oraz zatrudniania innych pracowników za podstawą wynagrodzenia w niższej wysokości wobec wynagrodzenia ubezpieczonej), miało na celu obejście prawa i uzyskanie przez K. S., wyższych świadczeń z ubezpieczeń społecznych w momencie gdy odwołująca w krótkim okresie od nawiązania stosunku pracy – stała się osobą długotrwale niezdolną do pracy. W ocenie ZUS, żadne przedstawione

przez ubezpieczoną oraz płatnika składek dokumenty, nie potwierdzają, rzeczywistej potrzeby ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonej pracownicy w wysokości 3.000,00 zł miesięcznie. Mając na względzie powyższe organ rentowy w decyzji z dnia 5 grudnia 2014 r. stwierdził, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne K. S. podlegającej ubezpieczeniom społecznym jako pracownik u płatnika składek A. G. prowadzącej biuro (...) w L., wynosi 1.680,00 zł z tytułu ubezpieczeń emerytalnych i rentowych, 1.680,00 zł z tytułu ubezpieczeń chorobowych oraz 1680,00 zł z tytułu ubezpieczeń wypadkowych – w miesiącu maju czerwcem oraz w miesiącu lipcu 2014 r. (decyzja k. 1-5 a.s).

Od powyższej decyzji odwołała się płatnik składek A. G., inicjując tym samym niniejsze postępowanie odwoławcze (odwołanie k. 1-3 a.s).

Na podstawie dowodów z dokumentacji akt rentowych, Sąd Okręgowy ustalił, iż na podstawie zawartej umowy o pracę zawartej z płatnikiem składek, A. G. w dniu 30 kwietnia 2014 r. do zakresu obowiązków zainteresowanej K. S., należało, segregowanie dokumentów, księgowanie dokumentów w księdze handlowej, opisywanie zaksięgowanych dokumentów, naliczanie płac dla pracowników, rozliczanie z ZUS i Urzędem Skarbowym poprzez sporządzenie deklaracji w systemie komputerowym, pisanie pism w imieniu klienta, wysyłanie poczty, dostarczanie dokumentów do ZUS i Urzędów Skarbowych (k. 29 a.r.).

Zainteresowana w dniu 27 kwietnia 2012 r. ukończyła Technikum, (...) w L.. W dniu 29 czerwca 2012 r. zainteresowana uzyskała świadectwo dojrzałości Rzeczypospolitej Polskiej z tytułu osiągnięcia pozytywnych wyników egzaminu maturalnego oraz uzyskała w dniu 31 sierpnia 2012 r. tytuł zawodowy Technika Obsługi Turystycznej. W dniu 30 września 2012 r. zainteresowana została przyjęta na I rok studiów wyższych w Wyższej Szkole (...) w W. na kierunku Filologia angielska. Zainteresowana uczy się na ww. studia wyższe (dokumentacja akt rentowych k. 49-57 a.r).

W toku postępowania, na podstawie dowodu z zeznań odwołującej A. G. oraz zeznań zainteresowanej, Sąd Okręgowy ustalił, iż prócz K. S., płatnik składek zatrudniała dwie osoby w wymiarze 1/2 etatu oraz 1/3 etatu oraz jedną osobę na podstawie umowy zlecenia. Zainteresowana w okresie świadczenia pracy otrzymywała ustalone na kwotę 3.000,00 zł wynagrodzenie, a po przejściu na zwolnienie lekarskie, osoba zatrudniona na miejsce zainteresowanej otrzymywał wynagrodzenie 1.680,00 zł miesięcznie, co wiązało się z jej dyspozycyjnością oraz kwalifikacjami, które to w porównaniu z kwalifikacjami zainteresowanej były niższe. Odwołująca pośród innych pracowników odwołującej wyróżniała w szczególności znajomość języka angielskiego, która była w szczególności wykorzystywana w tłumaczeniu korespondencji klientów zagranicznych. Odwołująca, zawierając umowę o pracę z zainteresowaną, nie pytała odwołującej o plany związane z macierzyństwem. W okresie zatrudnienia zainteresowana była w ciąży, lecz nie wiedziała o tej okoliczności w pierwszych miesiącach zatrudnienia. Obecnie odwołująca przebywa na urlopie wychowawczym.

W okresie 2013 r. odwołująca z tytułu prowadzonej działalności Biuro (...) uzyskała dochód w wysokości 280.000,00 zł, zaś w 2014 r. uzyskała przychód w wysokości 389.000,00 zł. Obecnie odwołująca zatrudnia na miejsce zainteresowanej kolejnego pracownika za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 2.800,00 złotych.

Płatnik składek nie posiada zaległości podatkowych względem Urzędu Skarbowego na dzień 9 kwietnia 2015 r. (k. 29 a.s).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS, aktach sądowych oraz na podstawie zeznań zainteresowanej oraz płatnika składek. W ocenie Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy stanowił wystarczającą podstawę wydania orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie zważył, co następuje:

Postępowanie w zakresie odwołania A. G. od decyzji organu rentowego z dnia 5 grudnia 2014 r., znak: (...) podlega umorzeniu. Na skutek zmiany tej decyzji (przez decyzję z dnia 16 stycznia 2015 r., znak: (...)), nie wywołują one skutków prawnych (stosownie do przepisu art. 477⁽¹³⁾ k.p.c.) w związku z tym postępowanie w tym zakresie należało

umorzyć (punkt 1 wyroku). Natomiast odwołanie ubezpieczonego od decyzji z dnia 16 stycznia 2015 r., znak: (...) jest zasadne i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Organ rentowy nie kwestionował okoliczności faktycznego realizowania przez K. S. obowiązków pracowniczych. Spór w sprawie dotyczył jedynie wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu zatrudnienia w Biurze (...).

Zgodnie z art. 18 ust.1 ustawy z dnia 13 10 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych(Dz. U. z 2013 r. poz. 1442) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12, a więc przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy.

Organ ubezpieczeniowy jest uprawniony do badania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w sytuacji, gdy rażąco wygórowane dochody stanowiłyby podstawę wymiaru zasiłku chorobowego(patrz m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 04 2005 r., II UZP 2/05, OSNP 2005/21/338). Stanowisko takie znajduje potwierdzenie także w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 r., III UK 89/05 , OSNP 2006/11-12/192, zgodnie z którym ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być, w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu (art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

Nie budzi wątpliwości, że w prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień umownych. Art. 353 1 k.c. stanowi, że strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. Przepisy powyższe mają odpowiednie zastosowanie do stosunku pracy, zarówno wobec braku uregulowania normowanej nim instytucji w prawie pracy, jak też niesprzeczności z zasadami prawa pracy (por. art. 300 k.p.). Oprócz swobody regulacji umownego stosunku prawnego, stawiają wymagania, aby treść stosunku pracy lub jego cel nie sprzeciwiał się właściwości (naturze) tego stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. Z kolei odpowiednie zastosowanie art. 58 k.c. pozwala na uściślenie, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a sprzeczne z zasadami współzycia społecznego - nieważne bezwzględnie.

Podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy. Ocena godziwości wynagrodzenia wymaga z kolei uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (vide uzasadnienie wyroku SA w Katowicach z dnia 20.05.2014 r., III AUa 1860/13, LEX nr 1477100).

Sąd Okręgowy zważył, iż wbrew stanowisku organu rentowego, istniało racjonalne uzasadnienie dla ustalenia podstawy wymiaru składek zainteresowanej w wysokości wyższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę. Nadto ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że zainteresowana – K. S., nie miała wiedzy o tym, że skarżąca jest w ciąży. W ocenie Sądu Okręgowego decyzja pracodawcy była podyktowana umiejętnościami pracownika, a nie wynikała z ciąży ubezpieczonej.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, zdaniem Sądu, wynagrodzenie dowolującej się ustalone na poziomie 3.000,00 zł, jest wynagrodzeniem adekwatnym i zgodnym z zasadami współzycia społecznego, godziwym i ekwiwalentnym za rodzaj świadczonej przez zainteresowaną, która posiadała dodatkowe kwalifikacje względem pozostałych pracowników tj. znajomość języka angielskiego, która w spornym okresie przyczyniła się do zmniejszenia kosztów ponoszonych przez pracodawcę.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku w punkcie 2.

(...)